

Nyhetsbrev nr.2

Januari 2019

Gävleborgs havs- och sötvattengrupp

Förord

Det här är andra numret av vår havs- och sötvattengrups nyhetsbrev och denna gång har Bollnäs kommunlimnolog* bidragit med en inspirerande artikel om sin kommuns framgångsrika arbete med att förbättra kommunens vattenmiljöer. Att det finns en heltidsanställd kommunlimnolog inom vårt län är något unikt och väl värt att uppmärksamma. Sett över hela Sverige finns det endast 3 kommunlimnologer på totalt 290 kommuner.

Kommunlimnolog, Tommy Vestersund, med elfiskad snygg sutare från Gysingeforsarna

Vår grupp eller kanske hellre nu kallat vårt nätverk har sedan sist fått en ny arbetsgrupp bestående av Christer Borg, Tommy Stenergard och Jenny Olsson. Om det finns någon mer som är intresserad av att ingå i denna arbetsgrupp är hen mer än välkommen! Syftet med arbetsgruppen är att driva på arbetet med havs- och sötvattengruppen/nätverket. Diskutera vilka frågor som är viktigast för tillfället samt stödja de som vill engagera sig i vattenfrågor lokalt eller regionalt.

*Limnolog= Sötvattensbiolog

Söndagen den 7 april 2019 i Ockelbo Länsstämma Naturskyddsföreningen Gävleborg*

Vill ni få in fler vattenintresserade i länsförbundets styrelse? Tveka inte att höra av er med nomineringar till Denise Fahlander i länsförbundets valberedning:

nizanfahlander@gmail.com

Vill ni kanske gå på vattenexkursion längs en del av Testeboån? Denna länsstämma avslutas med en exkursion där vi kollar in Ockelbos fina satsning på att gynna den biologiska mångfalden i Testeboån.

<https://www.ockelbo.se/Invanare/Projekt-i-kommunen/Testeboans-vanner/>

- En förening värd att stödja

Äntligen har jag blivit medlem i Älvräddarna! Vet inte varför det tog en sådan lång tid. Kanske var det för att det finns så många bra föreningar att stödja och så mycket elände att motverka. Om en, liksom jag, brinner för vatten och den biologiska mångfalden i vattendrag är ett medlemskap i Älvräddarna dock nästan ett måste. Detta år inleder jag därför 200 kr fattigare, men ett medlemskap rikare och jag hoppas att fler gör som jag. De svenska vattenkraftslobbyisterna är som den svenska skogsnäringen så alla goda krafter behövs för att ge naturen en röst.

Jenny Olsson

<https://alvraddarna.se/>

*Anmälan till länsstämman görs via nedanstående länk. Sista anmälningdag är torsdagen den 28 mars.

https://docs.google.com/forms/d/1bHDnJ85lFyHbk4og89Mmjm2DlBU6apNce2IzayTtDF4/viewform?edit_requested=true

Bollnäs kommun – låt oss skapa ringar på vattnet!

Bollnäs kommun tog 2004 ett tvärt politiskt beslut i sitt näringslivspolitiska program om att återfå fri vandring för havsvandrande fiskarter såsom lax och havsöring samt att satsa på sportfiske. Jag som då jobbade i Uppsala kommun noterade detta via Bollnäs kommuns hemsida och sökte därför upp berörda och lade fram min idé: Att Bollnäs kommun skulle bli den första kommunen som skapade en 100 % kommunlimnolog tjänst för att driva arbetet med fria vandringshinder etc. Det var startskottet till den funktion som sedan skapades år 2009 nämligen en heltidstjänst som kommunlimnolog, vilket jag idag fortfarande arbetar som. Inom kommunen finns det dock ytterligare 13 stycken som jobbar med limniska frågor: Jonas Engberg som är kommunen fisk- och vattenvårdscoordinator, Sofie som är kommunekolog, Stefan Barenfeld som är projektledare för fiskeprojektet "Fishing in the middle of Sweden" och Mathias Ahlström som är arbetsledare för 8 st. inom en arbetsmarknadsåtgärd som kallas Sjölyftet. Är detta vanligt i kommuner år 2019? Nej, tyvärr inte, men varför inte? Det finns det inget bra svar på mer än att det handlar om att göra som vattnet nämligen våga. Bollnäs kommunpolitiker vågade satsa och resultatet blev en kommunlimnolog tjänst, vilken i sin tur har lett till att de övriga tjänsterna också har möjliggjorts via externa projektmedel. Idag är bollen i rullning så ännu fler kan söka externa projektmedel och därmed går det att hitta en budget för hela denna limniska stab.

Men behöver verkligen kommuner den här typen av funktioner och på den här nivån? Absolut och mer där till med tanke på att kommunerna har ett stort ansvar för att vi ska uppnå uppsatta miljö kvalitetsnormer och med tanke på hur skadade vatten vi har i detta land. Vi kanske inte förstår och kan tro det, men skulle vi kunna se under ytan med fiskens ögon skulle vi se något som liknar regnskogsskövling, vilket tillsammans med enorma vattenregleringar skapar sterila miljöer i våra vattendrag. Problemet med detta är också att den rening som vattendragen själva naturligt kan bidra med inte längre sker. Det medför i sin tur att vi på många håll därtill kan se övergödda sjöar och översvämningar eftersom det inte finns några fungerande vattendragekosystem som kan fånga upp föroreningar samt höga flöden i de "stuprör" vi i vårt land har skapat under århundraden utifrån flottningsskadade och vattenkraftsskadade vatten.

Ett omlöp (en ny vattenfåra) inne i Bollnäs stad i vilket det nu vandrar upp fisk. Ett bra och pedagogiskt exempel på en förbättringsåtgärd för livet i vattnet, området är nu välbesökt av skolklasser m.m.

För att få en bild av hur vattenkraftverken påverkar vattendragen kan vi tänka oss följande exempel: Vi bygger en stor solcellsplatta över halva jordklotet för att utvinna "miljövänlig" energi och till följd får vi en gigantisk solförmörkelse över hälften av vår planet. Dessutom behövs egentligen bara hälften av solcellsplattan d.v.s. 25 % av solförmörkelsen är till ingen nytta (detta exemplifierar den flottledsrensning som vattendragen tidigare utsatts för, men som idag inte fyller någon funktion). En sådan typ av energiutvinning skulle aldrig accepteras, men vattenkraften ifrågasätts alltför sällan. Idag har vi enorma milslånga flottledsskadade vattendrag helt i onödan och dessa behöver åtgärdas för att återskapa naturliga vattenmiljöer och uppnå god ekologisk status i likhet med vad EU:s ramdirektiv för vatten föreskriver.

Flodpärlmussla i Annerforsån, Bollnäs

Bollnäs kommun – låt oss skapa ringar på vattnet! Forts.

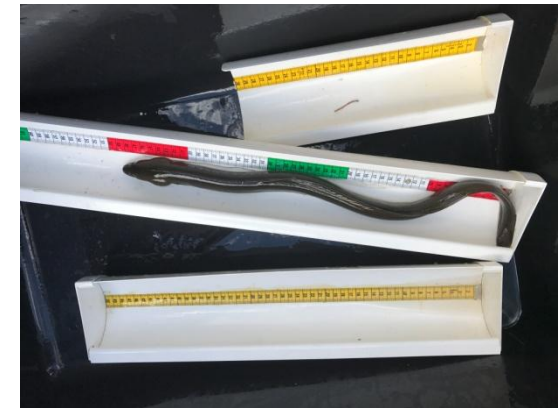
År 2018 bidrog och jobbade Bollnäs kommun hårt med att riva hela 15 vandringshinder, ta fram förutsättningar för grönare stad, återskapa våtmarker, ta fram en kommunal naturvårdsplan, en ”gränslös” fisk- och vattenvårdsplan med de kommuner som finns längs med Ljusnan och Voxnan i Hälsingland, inventeringar av vatten samt har varit behjälpliga med en elfiskebåt i bl.a. Dalälven, Fyrisån och Emån. Bollnäs kommun är idag projektägare för två vattenrelaterade kommungemensamma projekt. Det första projektet är "Fishing in the middle of Sweden" inom vilket samtliga kommuner i Hälsingland har valt att vara med. Projektet är finansierat med medel från Region Gävleborg tillsammans med samtliga kommuner i Hälsingland. Projektet bygger på att rikta in sig på målgrupper från Europa och idag är det flera reseagenter som kan erbjuda sportfiskeresor kopplade till detta projekt och projektets kunder bidrog till att förära Hälsingland med ca 2,5 – 3 miljoner kr 2018. Fiskedestinationerna har investerat i storleksordningen 10 miljoner kronor för att tillmötesgå sportfiskarna och framtidens behov av att kunna ta emot fler besökare inom denna kategori. Utöver detta projekt driver Bollnäs kommun projektet "Utvecklingsplan för framtidens fiske" inom vilket en kommungemensam fisk- och vattenvårdsplan tas fram. Det är Ovanåkers, Ljusdals, Söderhamns och Bollnäs kommun som tillsammans jobbar för att inventera och se vilka åtgärdsbehov som finns för att återfå fri vandring för havsvandrande fiskarter såsom lax och havsöring. Projektet finansieras med medel från Leader Gästrikabygden och Jordbruksverket.

Vill avsluta med dessa goda exempel och berätta att det inte är något hokus pokus som Bollnäs kommun har gjort. En framtidsdröm är givetvis att Bollnäs kommun med sitt arbete kan vara en vägvisare och genom att sprida ringar på vattnet få se alla kommuner i vårt vackra avlånga land börja jobba för att nå samma möjligheter att få jobba med sina vatten - "Vatten är vårt gemensamma ansvar"!

*För Bollnäs kommun
Kommunlimnolog
Tommy Vestersund*

Elfiskad vild öring från Bollnäsströmmarna, Ljusnan, ett område där nu flera förbättringsåtgärder för livet i vattnet har vidtagits.

Elfiskad ål från Gysingeforsarna, Nedre Dalälven

En kommunlimnolog som finner en vacker flodkräfta är aldrig ledsen. Denna dök upp i sjön Varpen, en del av Ljusnan.

Uppdaterad kretshandledning gällande strandskyddsärenden

Kantzoner gentemot vattenmiljöer är biologiskt rika och livsnödvändiga för vattendrag då dessa system i princip helt saknar primärproduktion.* Kantzoner motverkar dessutom erosion och fungerar dämpande vid översvämningar. Trots detta tillåts alltför ofta strandskyddet att stryka på foten för privata egenintressen. Det drabbar även det rörliga friluftslivet och om det får fortgå kommer det inte att finnas många offentliga badplatser etc. kvar. Strandskyddet är alltså minst sagt något vi ska värna om och Naturskyddsföreningen är en naturlig remissinstans och har rätt att yttra sig i strandskyddsfrågor. Det kan självklart kännas en smula överväldigande som ideell förening, men hjälp finns att få bl.a. genom den kretshandledning som Naturskyddsföreningens rikskansli har givit ut och vilken nu har reviderats.

https://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/kretshandledning_version_181005.pdf

Naturskyddsföreningens arbete med havsfrågor

Naturskyddsföreningens rikskansli driver flera intressanta havsrelaterade projekt, både nationella och internationella. För er som inte redan känner till detta kan ett besök på föreningens hemsida rekommenderas. Det kan även vara roligt att gå med i det nationella Havsnätverket, vilket fungerar på samma sätt som denna grupp. Med jämna mellanrum dyker ett nyhetsbrev upp i inkorgen.

<https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/hav>

Kalendarium

29 januari kl.9.00-11.00 Webbinarium ”Anläggande och restaurering av våtmarker i tätort”, Naturvårdsverket

<https://www.naturvardsverket.se/Kalendarium/Webbinarium-om-anlaggande-och-restaurering-av-vatmarker-Skogslandskapet-11/>

16 februari kl.10.00-16.30 Havsnätverksträff i Göteborg, Naturskyddsföreningens rikskansli

7 april Länsstämma i Åbyggeby landsbygdscenter, Ockelbo Naturskyddsföreningen Gävleborg

27 april Rikstäckande Vattenkonferens i Stockholm, Naturskyddsföreningens rikskansli

8-9 maj Våtmarkskonferens i Lerum, Svensk våtmarksfond
<https://vatmarksfonden.se/vatmarkskonferens-2019/>

Plastfritt hav

Anti-scampi

Tips och önskemål – Hjälp till att utforma detta nyhetsbrev

Gör som Bollnäs kommunlimnolog och bidra till detta nyhetsbrev. I vår havs- och sötvattengrupp finns det många med olika kompetenser och erfarenheter och dessa får ni gärna dela med er av. Ni kanske även hör eller läser något som skulle kunna vara av intresse för fler i denna grupp. Tveka därför inte att höra av er till mig med tips och idéer (och gärna fina fotografier som kan användas till nyhetsbrevet eller annan marknadsföring av vår grupp).

Jenny Olsson

Mattövägen 31

810 21 Gysinge

jenny.olsson@naturskyddsforeningen.se

Mobil: 070-292 16 36

Gå med i ett av vattenråden i Gävleborgs län!

I förra nyhetsbrevet beskrevs EU:s ramdirektiv för vatten och de i Sverige inrättade vattenmyndigheter som har följt i och med implementeringen av direktivet. Det som framförallt lyftes var de vattenråd som har inrättats i länet och möjligheten för oss som vill påverka kvaliteten på våra vatten att ingå i något av dessa. Inom Gävleborgs län tycks det finnas fyra olika vattenråd som en skulle kunna gå med i som representant för Naturskyddsföreningen:

- * Dalälvens vattenråd
- * Gästriklands vattenråd
- * Ljungans vattenråd
- * Ljusnans och Hälsinglands skogs- och kustvattenråd
- * Ljusnans och Voxnans vattenvårdsförbund

I de fall det rör sig om att ingå i en styrelse så kan det vara värdefullt att kontakta denna eller tillhörande valberedning redan nu eftersom många föreningar har årsmöten under mars månad.

Läs mer om vattenvårdsförbunden via:

<https://www.vattenorganisationer.se/bottenhavet/>